

RAPORTUL

Comisiei de anchetă instituită prin ordinul nr. 59 din 06.09.2021

04.10.2021

mun. Chișinău

În cadrul ședinței publice a Consiliului Audiovizualului din 04 august 2021, membra Consiliului, dna Larisa Manole, s-a autosesizat pe marginea incidentului produs la postul TV „Moldova-1” cu privire la transmisiunea în direct a ședinței Parlamentului Republicii Moldova din data de 29 iulie 2021. Doamna Larisa Manole a menționat că, în loc să fie pus pe postul TV „Moldova-1” transmisiunea de la ședința Parlamentului din 29.07.2021, pe parcursul a mai multor minute au fost difuzate imagini de la constituirea Legislativului din data de 26 iulie 2021, cu mențiunea „Direct”, iar moderatoarea, împreună cu invitații emisiunii, și-au expus opiniile, după care telespectatorii au fost anunțați că imaginile vizionate au fost, de fapt, de la ședința Parlamentului din 26.07.2021.

În conformitate cu prevederile art. 75 alin. (3) lit. a) și art. 83 alin. (3) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale, Consiliul Audiovizualului a efectuat monitorizarea programului la care face referință membra Consiliului, Larisa Manole.

Rezultatele monitorizării au atestat că la data de 29 iulie 2021, postul public de televiziune „Moldova-1” a difuzat, în cadrul Ediției speciale de la ora 10:00, „Analiza ședinței de constituire a Parlamentului Republicii Moldova”. În debutul ediției, moderatoarea propune invitaților săi de a urmări începutul ședinței Parlamentului din data de 29 iulie 2021, pentru a aborda subiectele de pe ordinea de zi, precum: „Repartizarea funcțiilor în conducerea noului Legislativ, repartizarea comisiilor parlamentare” etc. În continuare au urmat imagini video ale ședinței Parlamentului Republicii Moldova din data de 26 iulie 2021 și nu cele ale ședinței din 29 iulie 2021, după cum a menționat moderatoarea Ediției speciale (durata: 04 min. 01 sec.). Ca urmare a secvențelor video difuzate, invitații emisiunii au pus în dezbateri imaginile vizionate. Ulterior, moderatoarea vine cu specificarea că a fost comisă o eroare, fiind difuzate imaginile din data de 26.07.2021 și nu din 29.07.2021.

În cadrul dezbaterilor publice, membrii Consiliului Audiovizualului, au constatat faptul încălcării prevederilor art. 13 alin. (5) lit. b) din Codul serviciilor media audiovizuale, și anume: „În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: lit. b) „între subiectul abordat și imaginile ce însoțesc comentariul să existe o conexiune reală”.

Astfel, în temeiul prevederilor art. 84 alin. (3) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale, pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (5) lit. b) din Codul serviciilor media audiovizuale, Instituția Publică Compania „Teleradio-Moldova”, fondatoarea postului public de televiziune „Moldova-1” a fost sancționată cu avertizare publică.

În scopul elucidării tuturor circumstanțelor expuse în Decizia Consiliului Audiovizualului din 23.08.2021, precum și pentru stabilirea persoanelor responsabile, care au admis încălcarea art. 13 alin. (5) lit. b) din Codul Serviciilor media audiovizuale al RM la difuzarea ședinței Parlamentului RM din 29.07.2021, în temeiul art. art. 10, 208 al. (2), din Codul Muncii al RM, pct. 21 din Statutul Instituției Publice Compania „Teleradio-Moldova”, prin ordinul nr. 59 din 06.09.2021 în cadrul Companiei a fost instituită o Comisie de anchetă.

Comisia de anchetă a constatat că la difuzarea emisiunii din 29.07.2021 au fost antrenați următorii salariați:

- Tatiana Romanescu**, producător RTV (știri) în Departamentul știri și dezbateri TV;
- Rodica Burlacu**, regizor televiziune (emisie) în Direcția management producție, Regie în Departamentul de producție TV;
- Vitalie Mogorean**, inginer (studio) în Serviciul studiouri (Studio nr. 1), Centrul tehnic TV;
- Oxana Mititelu**, prezentator programă (limba română) în Departamentul știri și dezbateri TV.

În scopul elucidării tuturor circumstanțelor, în temeiul prevederilor art. 208, alin. (1) din Codul Muncii și ordinului nr. 59 din 06.09.2021, Comisia de anchetă a solicitat explicații de la salariații Tatiana Romanescu, Vitalie Mogorean și Oxana Mititelu.

Conform explicațiilor dnei Tatiana Romanescu, la data de 29.07.2021 din cauza lipsei de cameramani, care se aflau în deplasări, s-a decis ca imaginile video de la ședința Parlamentului Republicii Moldova să fie preluate din internet. Astfel dna Tatiana Romanescu, pentru transmisiunea în direct a pregătit drept sursă de bază YouTube-ul și ca rezervă Facebook-ul. Totodată, conform afirmațiilor dnei Tatiana Romanescu, inginerul Vitalie Mogorean, nu a activat sursa de pe YouTube, ci eronat a activat ședința Parlamentului Republicii Moldova din 26.07.2021 de pe Facebook.

În explicația depusă, dl Vitalie Mogorean, afirmă că pentru emisiunea din 29.07.2021, dna Tatiana Romanescu a pregătit pe calculatorul inginerului link-ul de pe YouTube, drept sursă de bază și Facebook-ul personal al dnei Tatiana Romanescu, drept sursă de rezervă. Dl Vitalie Mogorean mai menționează că la ora 10:03, pe canalul de YouTube al Parlamentului Republicii Moldova lipsea imaginea video și acesta a conectat sursa de rezervă (Facebook-ul personal al dnei Tatiana Romanescu) la care se difuza ședința Parlamentului RM. Ulterior, conform explicației dlui Vitalie Mogorean, acesta a propus dnei Tatiana Romanescu să verifice dacă sunt plasate pe post imaginile care trebuie, acesta din urmă decizând să dea imaginea respectivă în emisie. Peste un timp s-a observat că imaginile difuzate sunt de la ședința Parlamentului Republicii Moldova din 26.07.2021. Domnul Mogorean a înlocuit sursa cu cea de pe YouTube. De asemenea dl Vitalie Mogorean afirmă că decizia privind conectarea sursei de rezervă de pe Facebook-ul personal al dnei Tatiana Romanescu nu-i aparține.

Conform explicațiilor dnei Oxana Mititelu, moderând emisiunea în direct nu putea verifica imaginile care sunt puse pe post. Despre faptul că nu sunt imaginile din Parlament din data de 29.07.2021 ci din 26.07.2021 a fost informată de un telespectator. Odată ce a aflat despre eroare dna Oxana Mititelu și-a cerut scuze de la telespectatori și a atenționat regia să fie atentă.

Reieșind din faptul că dna Burlacu Rodica, regizor televiziune (emisie) în Direcția management producție, Regie în Departamentul de producție TV, se afla în concediul anual de odihnă până la data de 29.09.2021, iar conform prevederilor art. 208, alin. (1), comisia de anchetă instituită prin ordinul nr. 59 din 06.09.2021 era obligată să solicite în scris salariații explicații pe marginea circumstanțelor ce urmează a fi elucidate, prin ordinul nr. 62 din 17.09.2021, termenul anchetei a fost extins până la 06.10.2021.

La data de 30.07.2021 dnei Rodica Burlacu i-a fost solicitat prezentarea explicațiilor pe marginea circumstanțelor investigate de comisia de anchetă. În aceeași zi comisiei de anchetă i-au fost prezentate explicațiile solicitate conform cărora dna Rodica Burlacu afirmă că în cadrul ediției speciale din 29.07.2021 a respectat toate indicațiile producătorului emisiunii - dna Tatiana Romanescu.

Examinând contractele individuale de muncă și fișele de post ale dnei Tatiana Romanescu, Vitalie Mogorean, Oxana Mititelu și Rodica Burlacu, comisia a constatat următoarele:

Conform fișei de post a dnei Tatiana Romanescu, obiectivul specific al postului este *coordonarea producerii emisiunilor informative „Mesager”, a edițiilor informative și a emisiunilor de sinteză realizate de Departamentul știri și dezbateri, vizează imaginile video folosite în producțiile emisiunilor.* De asemenea fișa de post prevede *responsabilitatea verificării înaintea intrării în emisie (transmisiunile) înregistrare corectitudinea textelor pregătite pentru prezentare, ordinea desfășurării emisiunii, concordanța dintre componentele demersului de prezentare și copiile acestora aflate la membrii echipei de realizare. Editează scenariul și prezintă ediții speciale, atunci când postul de televiziune realizează transmisiuni în direct.*

Fișa de post a dnei Rodica Burlacu prevede următoarele responsabilități, sarcini, competențe:

- *Este responsabil din punct de vedere vizual și audio, pentru calitatea finală a produsului realizat în platoul TV;*

- *Comunică clar și rapid echipei din platou, în special cameramanilor, regizorului de platou și administratorului problemele apărute în timpul emisiei și să evite reflectarea acestora pe post.*
- *În cazul în care echipa este incompletă sau echipamentul nu funcționează corect informează producătorul și persoanele abilitate să corecteze situația, să repare echipamentul, decide cine înlocuiește persoana lipsă și propune soluții în situații de criză pentru ca transmisiunea/filmarea să înceapă la timp și calitativ.*
- *Operează cu echipamentul de mixare a imaginilor furnizate de camerele din platou în timpul transmisiunilor LIVE sau înregistrărilor.*
- *Stabilește, împreună cu producătorul, necesarul pentru realizarea emisiunii.*
- *Organizează echipa de creație pentru realizarea produsului televizat în conformitate cu normativele în vigoare (transport, lumini, camere, studioul, carul de reportaje, sala de editare, etc.).*
- *Asigură o calitate înaltă a programelor realizate.*
- *Răspunde de realizarea la timp a obiectivelor, sarcinilor, competențelor și responsabilităților prevăzute în fișa postului sau solicitate de șeful ierarhic, la standardele cantitative și calitative cerute de TRM și de și de șeful ierarhic superior.*

Potrivit fișei de post a dlui Vitalie Mogorean, obiectivul specific al postului este: *de a asigura funcționarea neîntreruptă a echipamentului audio-video din Studioul nr. 1 a televiziunii și trecerea emisiei la utilajul de rezervă în caz de defecțiune, de a asigura funcționalitatea echipamentului instalat în Studioul nr. 1.*

Totodată responsabilitățile funcției sunt:

- *Să acționeze prompt la restabilirea bunei funcționalități a echipamentului TV.*
- *Asigură conectarea și funcționarea echipamentului instalat în regie.*
- *Identifică soluțiile tehnice cele mai eficiente pentru ciclul de emisie și distribuție a semnalelor video.*
- *Asigură trecerea operativă la echipamentul de rezervă în caz de defecțiune sau avarie.*
- *Asigură trecerea la liniile externe (studiouri, care mobile, LIVE, etc.).*

La rândul său fișa de post a dnei Oxana Mititelu prevede drept obiectiv specific al postului *„Prezentarea profesionistă a emisiunilor informative ale Departamentului știri și dezbateri, în conformitate cu Caietul de sarcini și pentru atingerea misiunii Companiei”*. De asemenea fișa de post prevede următoarele responsabilități:

- *Se documentează permanent asupra evenimentelor interne și externe, cunoaște în detaliu informațiile transmise zilnic de agențiile de presă, presa locală și internațională, corespondenți teritorial și trimiși speciali.*
- *Verifică înaintea intrării în emisie, transmisiune, înregistrare corectitudinea textelor pregătite pentru prezentare, ordinea desfășurării emisiunii, concordanța dintre componentele demersului de prezentare și copiile acestora aflate la membrii echipei de realizare – editor, regizor de emisie, montaj.*
- *Raportează superiorului ierarhic orice abateri disciplinare sau situații și evenimente semnificative survenite în activitatea sa.*

Totodată, Codul tehnologic al posturilor publice de televiziune TV Moldova 1 și TV Moldova 2, aprobat prin ordinal nr. 40 din 10.08.2020 prevede următoarele:

„2.3.4. Organizarea prealabilă a transmisiunilor LIVE

O transmisiune LIVE întotdeauna presupune mai multe riscuri care au la bază factorul uman sau decalaje în funcționarea echipamentului tehnic, probleme cauzate de condițiile de securitate, climaterice, geografice etc. Numărul acestor riscuri urmează a fi diminuat plauzibil printr-o etapă de organizare la nivel înalt a tuturor componentelor.

În transmisiunea sau relatarea LIVE a unui eveniment, organizat de TV Moldova 1/Moldova 2, este stabilită echipa (non-tehnicieni și tehnicieni) responsabili de transmisiunea LIVE, care se

întrunesc în ședințe de lucru pentru a semnală eventuale probleme și riscuri, a identifica soluții și a stabili un mecanism eficient de comunicare în platou.

Pentru transmisiuni în direct a evenimentelor de mare anvergură sunt utilizate camerele LIVE specializate (pentru transmisiuni de scurtă durată (ex.: intervenții în programul de știri), în cazul unor transmisiuni în direct de durată este utilizat Carul TV mobil (cu un număr de camere prestabilit din timp), generator de curent sau este stabilită din timp sursa de energie la care va fi efectuată conexiunea.

Producătorul/regizorul, inginerul de la Carul TV și directorul de imagine merg la sondarea terenului cu minimum 3 zile înainte de transmisiune. Aceștia examinează condițiile tehnice pentru efectuarea transmisiunii și identifică locul pentru parcare Carului TV și a transportului cu personalul angajat în transmisiune.

Producătorul/regizorul stabilește legătura cu organizatorii evenimentului pentru a obține în prealabil toată informația necesară (programul/agenda evenimentului, persoanele de contact/ condițiile de plasare pe post în direct (și în imprimare).

Secretariatul, la indicația producătorului/regizorului responsabil de transmisiune, întocmește corespondența necesară pentru asigurarea de către toate părțile implicate și scrisorile de garanție în cazul recepționării unor servicii din exterior (ex.: conectarea la sursa de energie electrică).

În cazul unor transmisiuni LIVE de la evenimente cu risc sporit pentru sănătatea angajaților în procesul de transmisiune în direct (proteste violente, cataclisme naturale etc.) salariații trebuie să fie echipați și instruiți cum să acționeze în conformitate cu riscurile existente.”

„3.1 Imprimarea și emisia din studiouri, care mobile, transmisiunile LIVE

Regizorul/producătorul este responsabil de organizarea repetițiilor și de folosirea eficientă a timpului rezervat repetițiilor și imprimărilor programelor televizate.

Înainte de repetiție se instalează decorul, lumina sub egida pictorului-scenograf și a cameramanului principal. Responsabil pentru instalarea luminii este cameramanul principal. Pentru lucrul la pupitrele audio, video, la camerele video vor fi admiși numai lucrătorii ce au susținut examenele pentru deservirea tehnicii respective și au calificarea necesară.

În timpul repetițiilor se convine asupra componentelor de prezentare a emisiunii prin mijloace artistice corespunzătoare. La repetiții își dau concursul în mod obligatoriu cameramanii, iluminatorii, regia audio, pictorul scenograf și personalul tehnic.

Până la efectuarea repetiției operatorii, regizorii audio primesc echipamentul în stare funcțională de la lucrătorii tehnici, sub semnătură. După terminarea repetiției/imprimării echipamentul se restituie, înregistrând toate obiecțiile tehnice în registru.

Repetiția se va efectua în regim real de lumini și decor. Controlul respectării acestor cerințe în studio este efectuat de către inginerul de schimb, iar în carul mobil - de către șeful echipajului. Serviciile tehnice pot cere, în caz de necesitate tehnologică, reluarea unor fragmente din repetiție pentru a ajusta echipamentul tehnic la condițiile necesare.

În timpul repetițiilor se verifică calitatea imaginii și a sunetului de la fiecare sursă, se verifică efectele speciale utilizate (“croma – KEY”, conectarea surselor video, audio, legăturile telefonice), etc.

Pentru emisie în direct sau înregistrări atât în studio, cât și de la carele mobile, sunt admise emisiunile care în prealabil au fost supuse repetiției. În funcție de natura evenimentului, este permisă emisia în direct sau imprimarea fără repetiții prealabile (emisie sau imprimare de la diferite evenimente, competiții sportive, etc.). În aceste situații responsabil de calitatea tehnică este inginerul de emisie.

Înainte de înregistrare, inginerii conectează sursa (Studio, Stație Mobilă, Live Mobil prin Internet) la Centrala tehnică de emisie pentru verificarea parametrilor tehnici:

- Video – barele și imaginea de la camerele de luat vederi cu planuri reale;
- Sunet – heterodina și sunetul real al microfoanelor.

În cazul sistemului Up-link prin internet, la indicația inginerului Centralei tehnice, inginerii din studiouri sau stațiile mobile vor efectua lucrări de reglare a semnalului. Responsabil de calitatea semnalelor audio-video de la camera aflată în transmisiune LIVE este cameramanul.

4. A atenționa dna Oxana Mititelu, prezentator programă (limba română) în Departamentul știri și dezbateri TV despre necesitatea pregătirii mai minuțioase pentru emisiunile moderate de aceasta. S-a votat: Pro 2 (V.Covali, V. Vremeș) împotriva 1 (V. Ernu).

Anexe:

1. Demersul directorului general adjunct TV – 1 filă;
2. Copia notei informative a dlui Igor Burciu – 1 filă;
3. Nota informativă a dlui Andrian Țeberneac - 1 filă;
4. Copia explicației dnei Tatiana Romanescu – 1 filă;
5. Copia notei informative a dlui Vitalie Mogorean – 1 filă;
6. Copia fișei zilei de emisie din 29.07.2021 – 1 filă;
7. Copia explicație dnei Rodica Burlacu – 1 filă;
8. Copia scrisorii nr. 989 din 05.08.2021 – 1 filă;
9. Copia răspunsului nr. 02-10/357 din 11.08.2021 – 1 filă;
10. Copia scrisorii nr. 1021 din 21.08.2021 – 1 filă;
11. Copia raportului de monitorizare – 3 file;
12. Decizia Consiliului audiovizualului nr. 31/197 din 23.08.2021 – 4 file;
13. Copia ordinului nr. 59 din 06.09.2021 – 1 filă;
14. Demersul de prelungire a termenului anchetei – 1 filă;
15. Ordinul nr. 62 din 17.09.2021 1 filă;
16. Solicitarea explicației de la dna Romanescu Tatiana – 1 filă;
17. Explicația dnei Romanescu Tatiana – 1 filă;
18. Copia contractului individual de muncă nr. 106 din 30.09.2019 – 5 file;
19. Copia acordului suplimentar nr. 1 din 15.02.2021 – 1 filă;
20. Copia acordului suplimentar nr. 2 din 09.03.2021 – 1 filă;
21. Copia fișei de post a dnei Romanescu Tatiana – 3 file;
22. Solicitarea explicației de la dna Burlacu Rodica– 1 filă;
23. Explicația dnei Burlacu Rodica – 1 filă;
24. Copia contractului individual de muncă nr. 189 din 01.04.2008 – 4 file;
25. Copia acordului suplimentar nr. 1 din 14.07.2011 – 1 filă;
26. Copia acordului suplimentar nr. 2 din 01.10.2014 – 1 filă;
27. Copia fișei de post a dnei Burlacu Rodica – 4 file;
28. Copia acordului suplimentar nr. 3 din 15.02.2021 – 1 filă;
29. Solicitarea explicației de la dl Mogorean Vitalie– 1 filă;
30. Explicația dlui Mogorean Vitalie – 1 filă;
31. Copia contractului individual de muncă nr. 690 din 02.08.2004 – 4 file;
32. Copia acordului suplimentar nr. 1 din 03.06.2013 – 1 filă;
33. Copia acordului suplimentar nr. 2 din 01.10.2014 – 1 filă;
34. Copia acordului suplimentar nr. 3 din 01.02.2017 – 1 filă;
35. Copia acordului suplimentar nr. 4 din 02.04.2018 – 1 filă;
36. Copia fișei de post a dlui Mogorean Vitalie – 3 file;
37. Solicitarea explicației de la dna Mititelu Oxana – 1 filă;
38. Explicația dnei Mititelu Oxana – 1 filă;
39. Copia contractului individual de muncă nr. 95 din 12.09.2019 – 5 file;
40. Copia fișei de post a dnei Mititelu Oxana – 3 file;
41. Extras din Codul tehnologic al posturilor publice de televiziune TV Moldova 1 și TV Moldova 2 – 5 file.

Membrii comisiei de anchetă:

Vitalie Covali

Valentina Vremeș

Ernu Vasile